

Krystyna de Walden-Gałaszko
Wojewódzkie Centrum Onkologii w Gdańsku

Alchemia słowa

**IV ZJAZD POLSKIEGO TOWARZYSTWA
MEDYCYNY PALIATYWNEJ 2014**

WROCŁAW, 18–20 września 2014 r.

A photograph of a desert landscape featuring rolling sand dunes under a clear blue sky. The dunes are light-colored and have a fine, rippled texture. The sky is a deep, clear blue with a few wispy clouds near the horizon.

Alchemia?

*Alchemia? → kamień
filozoficzny → złoto*

Słowo → złotem?

Złoto słowa

Chory:

1) przesyłanie komunikatu

2) odbieranie komunikatu

nadawca

odbiorca

*Umiejętność otrzymania złota
słów chorego*

A. Chory nadawcą komunikatu o chorobie

A. Chory nadawcą komunikatu o chorobie

Przekaz przez:

- symbole*
- porównania*
- metafory*

A. Chory nadawcą komunikatu o chorobie

*Rak to wróg z którym trzeba
walczyć – zwyciężać.*

*czzerwony diabeł
sukinsyn
skurwiel*

*Amazonki
Gladiatorzy*

B. Chory nadawcą komunikatu o chorobie

*Rak to wróg którego trzeba
ośmieszyć, upokorzyć, przejąć
kontrolę*

- gnojek

- rakelcia

*- umawiam się na smażenie przerzutów
(rtgterapia)*

*Z rakiem nie wolno paktować:
protest przeciwko „oswajaniu”*

C. Chory nadawcą komunikatu o chorobie

*Rak to zagrożenie którego trzeba unikać
(nie wypowiadając tego słowa)*

Rak to „obcy” od którego trzeba się odciąć

*Mój narząd (wątroba, płuca)
jest chory, ja jestem zdrowy*

*Rak to obcy który pozostaje „na zewnątrz”.
Komórki rakowe usiadły na moich węzłach.*

D. Chory nadawcą komunikatu o chorobie

***Rzadko: pełny przekaz werbalny
„choroba jest dla mnie zadaniem”***

Chory nadawcą komunikatu o swoich reakcjach, uczuciach, przeżyciach

- *strzelił do mnie bez tłumika*
- *przeważnie mam teraz ochotę zapalić dużo papierosów*
- *za duży wiatr na moją wełnę*
- *jestem małą chudą dżdżownicą, już za chwilę rozszarpie mnie na kawałki ostrze nadjeżdżającej kosiarki*
- *mój rezerwuar jest na wyczerpaniu*
- *czasem człowiek siedzi z nosem jak kormoran*

Chory nadawcą komunikatu o gotowości przyjęcia informacji.

- *Ja wiem, że jestem w dobrych rękach, że wy mnie wyleczycie*
- *O mojej chorobie wszystko wie moja żona, z nią trzeba porozmawiać*
- *Ja tam jestem prosty człowiek, nie znam się na tym – wierzę, że lekarze mi pomogą*
- *Proszę przejrzeć moją historię choroby, tam wszystko jest napisane*
- *Wierzę, że wyzdrowieję. Mam dużo do zrobienia.*

Lekarz odbiorcą komunikatów od chorego.

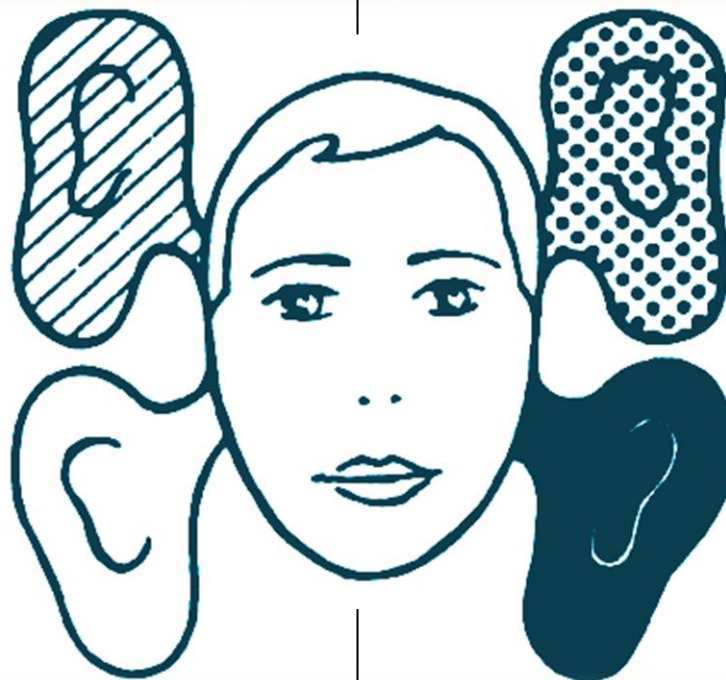
Czworo uszu odbiorcy

terapeutyczne

*Proszę powiedzieć
jak się Pan ogólnie
czuje?*

*Myślę, że to ja będę
decydować o tym
czy zmienić to
leczenie, czy nie?*

drażliwe

rzeczowe

*Jakie konkretne
objawy Pana
niepokoją?*

*Czyli chciałby Pan
żebyśmy zmienili to
leczenie?*

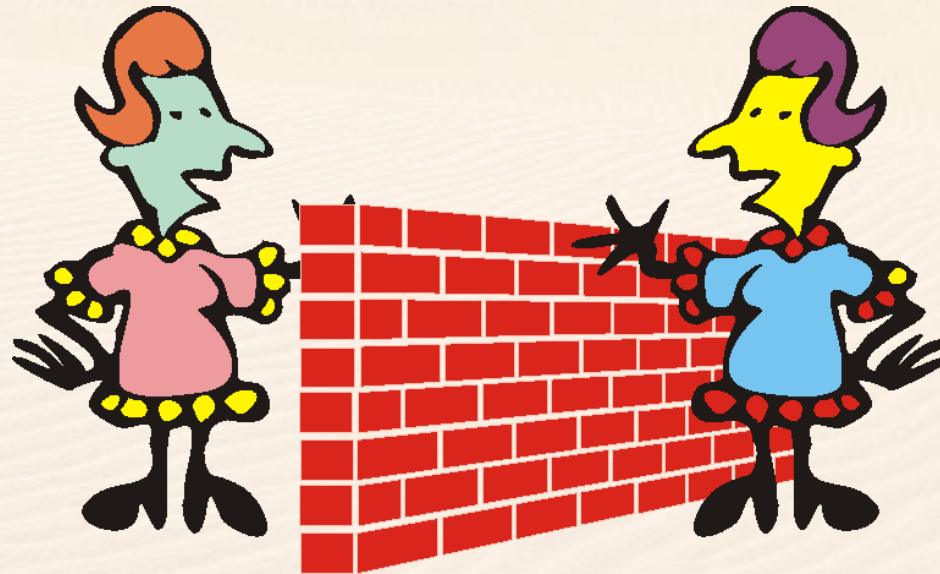
apelowe

Chory odbiorcą

Sprawne używanie słów przez personel.

Sprawne używanie słów w komunikacji

- *ZCML zredukuj czas mówienia lekarza/pielęgniarki*
- *Używaj zachęty werbalnej*
- *Unikaj barier podczas rozmowy*

Bariery utrudniające sprawne używanie słów⁽¹⁾

Zakłócenia werbalnego wyrażania uczuć:

- *Negowanie, wyciszanie uczuć*
 - *Zdawkowe pocieszanie*
 - *Obietnice bez pokrycia*
- *Stosowanie komunałów („takie jest życie”)*

Bariery utrudniające sprawne używanie słów⁽²⁾

- *Pytania zamknięte*
- *Stosowanie żargonu*
- *Pytania wielokrotne*
- *Przedwczesne udzielanie rad*
- *Sugerowanie odpowiedzi*

Style odpowiedzi po wysłuchaniu komunikatu od chorego

- ***Oceniający: jak postępować***
...Powinien Pan zrobić...
- ***Interpretujący: jak myśleć***
...jest inaczej niż Pan myśli...
- ***Badający: więcej informacji***
...czy można powiedzieć Panu coś więcej...
- ***Wspierający: jak odczuwać***
...proszę się nie martwić...,
...tak mi Pana żal...
- ***Rozumiejący: empatyczny***
...to musiało być dla Pana bardzo trudne...

Przejawy dobrej rozmowy (1)

- *Inspiracje!!!*
(o chorobie, leczeniu, trybie życia itp.)
- *Łagodzenie złych emocji*
- *Budzenie dobrych emocji*
 - *nadziei*
 - *radości*
 - *życzliwości*
- *Mobilizacja do:*
 - *aktywności f.p.*
 - *współpracy,*
 - *kreatywności*
 - *dobrych relacji*

Następstwa „dobrej” rozmowy

- *lepsze efekty leczenia (próg tolerancji dolegliwości)*
- *lepsza współpraca z personelem*
- *lepsza ocena jakości życia*
- *lepsza satysfakcja z opieki*

Wydobrywajmy złoto słów

Dziękuję za uwagę